

Бурунди

Бурунди (кирун. Uburundi; франц. Burundi), званично Република Бурунди (кирун. Republika y'Uburundi; франц. République du Burundi), је држава у источној Африци[2] у региону великих језера. Граничи се са Демократском Републиком Конго на западу, Руандом на северу и Танзанијом на истоку и југу.

ГЕОГРАФИЈА

Бурунди је једна од најмањих држава у Африци без излаза на море, на обали језера Тангањика, са екваторијалном климом, која се налази на западном продужетку Велике раседне долине. Највиши врх државе је планина Хеха (2685м), главни град је Буџумбура. Кроз Бурунди протиче река Нил. Бурунди има два национална парка: Национални парк Кибира на северозападу земље и Национални парк Рурубубу на североистоку уз реку Рувубу. Државе са којима се Бурунди граничи су: Демократска Република Конго, Руанда и Танзанија. Површина државе износи 27.834,0 km².

ИСТОРИЈА

Бурунди је постојао као независно краљевство од XVI века. Током следећих векова земља се ширила, највећи раст је достигла током владавине Нтаре Ругама од 1796. до 1850. када је краљевство удвостручило своју територију.

Бурунди је 1899. постао део Немачке источне Африке. 1916. белгијске трупе освајају област током Првог светског рата. 1923. Лига народа даје Белгији мандат над територијом Руанда–Урунди, која се састоји од дањашње Руанде и Бурундија. После 1948. Белгија дозвољава стварање политичких партија. Створене су две партије: Унија за Национални Прогрес (УПРОНА) и Хришћанско Демократска Партија (ПДЦ).

Бурунди је постао потпуно независан 1. јула 1962. Тутси краљ Мвамбутса IV је успоставио уставну монархију са једнаким бројем Хутуа и Тутсија. 1966. краља Мвамбутса је слонио са трона његов син, принц Нтаре, кога је уклонио исте године његов премијер капетан Мишел Микомберо. Он је укинуо монархију и прогласио републику.[3]

СТАНОВНИШТВО

Око 85% становништва припада Хуту народу, већину осталог становништва чине Тутси, са малим делом Тва (Пигмеји) и неколико хиљада Европљана и Азијата. Густина насељености је 315 становника по квадратном километру, што је друга највећа у подсахарској Африци после Руанде. Тва су први становници области, а Хуту и Тутси су стигли у четрнаестом и петнаестом веку.[3]

Најзаступљенија религија је католицизам 62%, локална веровања 23%, протестанти 5%, муслимани 10%. Међутим, англиканска црква Бурундија тврди да су 10% становништва њени чланови, а скорашњи извештаји показују да хришћани чине 90% становништва, а већину осталог чине муслимани.[3] Званични језици су Кирунди и Француски, док се Свахили говори дуж источне границе.

ПРИВРЕДА

Бурунди је једна од најсиромашнијих земаља, његов БДП по глави је 739 долара (2003). 68% становништва живи испод линије сиромаштва. Пољопривреда је најзначајнија индустрија Бурундија она представља 58% БДП (1999) и од ње зависи 90% становништва. Најзначајнији производ пољопривреде је кафа која представља 78% извоза. Други значајни пољопривредни производи су памук, чај и банане чији је Бурунди један од десет највећих светских произвођача. Индустрија чини 18% БДП, а услуге 32%. Бурунди у великој мери зависи од стране помоћи која је 2000. била 92.7 милиона долара. Бурунди има залихе никла, урана, кобалта, бакра, платине и ванадијума.

ПОЛИТИКА

Ова Афричка држава је као друга после Суринама, средином фебруара 2018. повукла одлуку о признању тзв. Републике Косово.[3]

Ангола

Ангола (порт. Angola), или службено Република Ангола (порт. República de Angola) је држава у југозападној Африци [2]. Граничи се са Намибијом, Републиком Конго, Демократском Републиком Конго и Замбијом, а на западу излази на Атлантски океан. Ангола је бивша португалска колонија, има значајна природна богатства, међу којима су најзначајнији нафта и дијаманти.

ГЕОГРАФИЈА

Ангола заузима површину од 1.246.700 km², и по величини је 23. држава на свету.

Ангола се на југу у дужини од 1.376 км граничи са Намибијом, са Замбијом на истоку има границу од 1.110 км, са Демократском Републиком Конго на северу и североистоку 2.511 км, а обална линија према Атлантским океану је 1.600 км. Енклава Кабинда граничи са Републиком Конго на северу у дужини од 201 км.

Главни град Луанда има 5.192.900 становника, и налази се на северозападу земље, на обали Атлантика.

Просечна температура на обали је 16 °С зими и 21 °С лети.

ИСТОРИЈА

Најранији људи који су живели у овој области су били припадници ловачког племена Коисан. Они су били у великој већини измештени од стране Банту племена током банту миграције, док се мали број Коисан племена још увек налази у јужној Анголи. Географска област данашње Анголе је први пут дошла у контакт са европљанима крајем 15. века. Португалци утврђују своје базе 1483. где се налазила Конго држава Ндонга и Лунда. Конго држава се протезала од данашњег Габона на северу до Кванза реке на југу. Португалци оснивају 1575. колонију Кабинда за превоз робова. Пре преноса робова преко Атлантика, ропство се практиковало од стране многих урођеничких народа у Африци.

Колонијални период

Португалци, постепено, у 16. веку заузимају уски део обале са серијом ратова и формирају португалску колоније Анголу. Холанђани су окупирали Луанду од 1641. до 1648. где се они удружују са локалним становништвом како би се бранили од португалаца.

Португал враћа Луанду 1648. и започиње процес враћања изгубљених територија. Споразумом регулише односе са Конгом 1649. и краљевствима Матамба и Ндонга 1656. Освајање Пунго Адонгао 1671. је било последње велико португалско проширење, док су покушаји заузимања Конга 1670. и Матанбе 1681. пропали. Португал проширује своју колонију иза колоније Бенгуела у 18. веку и почиње са покушајима да опколи остале регионе средином 19. века. Овај процес је довео до неколико проширења до 1880-их. Колонија је 1951. означена као прекоморска провинција, названа Португалск западна Африка. Португалци су били присутни у Анголи скоро 500 година.

Независност

Анголски рат за независност, који се водио од 1961. до 1974, временом је постао групна борба за контролу Анголе, а завршио се 1975. када анголска влада, Национална унија за потпуну независност Анголе (УНИТА), Народни покрет за ослобођење Анголе - Радничка партија (МПЛА) и Национални ослободилачки фронт Анголе (ФНЛА), потписује Алворски споразум након левичарског војног удара у Лисабону априла 1974. То је био герилски рат у којем се португалска војска борила против неколико група које су се бориле за независност.

У тим борбама водећу улогу су имали МПЛА која је основана 1956., ФНЛА основана 1961. и УНИТА формирана 1966. Након дугогодишњег сукоба држава је добила независност 11. априла 1975. када ударом долази нова власт у Португалу која је одобравала давање независности португалским колонијама.

Грађански рат

Португал је дала власт Анголе у рукама коалицији три највећа засебна покрета МПЛА, ФНЛА и УНИТА кроз Алворски споразум. Коалиција се брзо распала и држава је ушла у грађански рат. САД, Заир и Јужноафричка република су војно подржавале ФНЛА и УНИТА-у, док је Куба војно интервенисала за МПЛА. Новембра 1975. МПЛА је поразила УНИТА-у и протерала јужноафричке трупе. Амерички конгрес је прекинуо даље америчко војно учешће у Анголи.

Агостино Нето је проглашен за првог председника Анголе, а на његово место после смрти долази Жозе Едуардо дос Сантос 1979. Опозициони покрети ФНЛА и УНИТА, формирају заједничку владу у областима које су контролисали. Самопрокламована Демократска Република Ангола је формирана 24. новембра 1975. са Холденом Робертом и Жонасом Савимбијем као ко- председницима. Ова влада се распала 30. јануар 1976.

Грађански рат се наставља између МПЛА и УНИТА све до повлачења кубанских трупа из Анголе и јужноафричких из Намибије, када је потписан споразум 1989. који је водио до споразума 1991. Овај споразум је заговарао изборни процес за демократску Анголу под надгледањем Уједињених нација. МПЛА је победила освојивши 49% гласова док је УНИТА освојила 40%. Опозиционар Савимби је одбио да прихвати резултате избора и обнавља рат. Други мировни споразум, Лусака протокол је потписан у Лусаки, Замбија 20. новембра 1994.

Овај мировни споразум између владе и УНИТА-е је предвиђао укључење УНИТА-е у владу и војсци. Међутим 1995. локални сукоби се настављају. Национална јединствена влада је основана у априлу 1997. али се борбе настављају крајем 1998. када Савимби поново по други пут обнавља рат. Савет Безбедности Уједињених нација изгласава 27. априла 1997. увођене санкција УНИТА-и. Анголска војска покреће масивну офанзиву 1999. против УНИТА-е и уништава главне капацитете УНИТА и градове које је држао Савимби. Савимби је тада објавио да се УНИТА враћа у герилску тактику ратовања и већи део земље захватају немири. Око 1.500.000 људи је погинуло у овом рату или од његових последица.

Прекид ватре са УНИТА-ом

22. фебруара 2002, Жонас Савимби вођа покрета УНИТА је убијен од стране владиних трупа и коначни прекид ватре је дошао на снагу. УНИТА је добила војно крило и место главне опозиционе партије.

АДМИНИСТРАТИВНА ПОДЕЛА

Ангола је подељена на осамнаест провинција (provincias) и 163 општине.

СТАНОВНИШТВО

Три највеће етничке групе у Анголи говоре банту језицима и то су Овимбунду који чине 37%, Мбунду 25% и Баконго 13%. Остале етничке групе укључују Чокве (или Лунда), Гангуела, Амбо, Хереро, Ксидунга. Такође има и мешаних раса (европљани и африканци) који чине 2% становништва и око 1% белаца, већином етнички Португалци.

У јулу 2007. Ангола је имала 12.263.596 становника, а већ 2009. око 18.498.000 становника. Португалски је службени језик, поред њега признат статус националног језика имају и језици из банту групе: киконго, лунда, умбудну, кимбунду, гангуела и квањама.

Гана

Гана (енгл. Ghana), или званично Република Гана (енгл. Republic of Ghana) је унитарна конститутивна демократија држава која излази на Гвијнејски залив, део Атлантског океана, у западној Африци.[3] Територијално Гана заузима 238. 535 km². Граничи се са Обалом Слоноваче на западу, Буркином Фасо на северу и Тогом на истоку. На Сонинке језику реч Гана значи „краљ ратник”.[4]

Прва држава која је на подручју Гане никла, а да је трајала дужи период, је настала у XI веку. Више држава је настајало и нестајало на овом подручју од тада, од којих је најјаче било царство Ашанти.[5] Почевши од XV века, бројне европске силе су се бориле за права на трговину. До краја XIX века овим подручје је контролисало Уједињено Краљевство. Након једног века опирања домородачког становништва данашње границе су одређене током почетка XX века као колонија Златна Обала. Независност је стекла 6. марта 1956. године.[6]

Гана је мултикултурна нација, чија популација броји 29 милиона људи[7], који припадају већем броју различитих етничких, лингвистичких и пелигијских група. Пет посто становништва има традиционална веровања, 67,2 % се изјашњавају као католици, докле муслимани представљају 23,6 % становништва. Географске особине изразито варирају, од обалских савана до тропских шума.

Гана је демократска држава чији је председник и шеф државе и шеф владе.[8] Растући економски и политички просперитет последњих година је од ове афричке државе направио лидера у региону западне Африке. Гана је чланица Покрета несврстаних, Афричке уније, Економске заједнице држава западне Африке, Групе 24 и Комонвелта нација.[9]

Државни празник: 6. март.

ИМЕ

Реч Гана значи „краљ ратник“ и то је била титула владара средњовековног царства Гане, иако се ово царство налазило северније од данашње Гане. Од имена Гана добијено име Гвинеја, којим су називане неке области у Западној Африци.[10]

ГЕОГРАФИЈА

Гана се налази на обали Гвинејског залива само неколико степени северно од екватора и због тога има топлу климу. Гана заузима 238.535 km² и има обалу која је дугачка 560 km. Ова држава се налази између 4° 45' и 11° северне географске ширине и 1° 15' источне и 3° 15' западне географске дужине. Гринички меридијан пролази кроз Гану, пролазећи кроз индустријски приобални град Тему. Гана је географски најближа центру Земље (0°, 0°), иако се он налази у Атлантском океану, приближно 614 km југоисточно од обале ове афричке државе. Гана се граничи са Обалом Слоноваче на западу, на северу се налази Буркина Фасо, а на истоку Того.

Рељеф Гане углавном је раван или брежуљкаст. Узвисине се налазе само на западу и крајњем истоку земље, уз тогоанску границу (највиши врх Маунт Адјафато, 880 m). Средишња Гана покривена је густом шумом чија се површина последних деценија смањује због сече, а северне две трећине земље и уски обални појас покрива савана. Велико акумулацијско језеро Волта са површином од 8.500 km² значајно је за привреду земље.

Гана је држава изузетно богата водама, бројне реке теку кроз њу. Уз то има и велики број језера, што природних, што вештачких који доприносе богатству ове државе. Највеће језеро Гане је вештачко језеро Волта, које формира највећи систем притока на том подручју, њене најважније притоке би биле река Афрама и река Оти чији систем обухвата две трећине река целе државе. На југу се налази неколико мањих река које овај слив не обухвата. Најважније реке тог типа би биле река Пра, река Тано, Анкобара, Бирим и Денсу.

Клима у Гани је тропска, због чега се издвајају два периода у години: сушни и влажни период.

ИСТОРИЈА

Иако је модерна Гана преузела име средњовековног трговачког царства у западној Африци, нема историјских доказа о повезаности двеју држава. Стара Гана је обухватала подручје данашње Мауританије и Малија. Пре доласка Европљана данашња Гана је била периферно подручје великих царстава која су имала средишта на јужном рубу Сахаре. Европљани су се од првих контаката крајем 15. века до средине 19. века ограничили на оснивање обалних трговачких стахица у којима се трговало углавном робовима и златом (отуда потиче и колонијални назив Гане, Златна обала).

Британци су у другој половини 19. века истиснули остале колонијалне силе и заузели унутрашњост земље. Улогу трговине робљем и златом у привреди преузео је плантажно узгајање какаовца и производња какаа који су донели Гани значајне приходе. Покрет за самоуправу и независност који је ојачао након Другог светског рата довео је земљу до осамостаљења 1957. као прву независну државу „црне“ Африке, под водством Квамеа Нкруме.

Владавина Нкрумаха трајала је до 1966. када је свргнут у војном удару. Његова политика пан-афричког социјализма имала је погубне последице по привреду; земља је нагомилала велики спољни дуг, а несташице хране постале су стална појава. Од 1966. до 1981. трајало је раздобље политичке нестабилности са честим војним ударима и сменама влада. Тада власт преузима поручник ратног ваздухопловства Џери Ролингс који је успео да побољша стање у земљи и два пута, 1992. и 1996. да победи на релативно слободним председничким изборима. Ролингса је након избора 2000. заменио опозициони вођа Џон Куфуор. Немири у Обали Слоноваче на почетку 2000-их помогли су Гани због раста цене какаоа, најважнијег ганског извозног производа, иако ни Гана није била поштеђена племенских сукоба на северу земље.

СТАНОВНИШТВО

Као и у многим другим афричким државама, ганско становништво је језички хетерогено, тако да је енглески, језик бивших колонизатора, задржан као службени и језик међусобне комуникације. Најбројније језично-етничке групе су Акан (44%), Моши-Дагомба (16%), Ив (13%) и Га (8%). Међу религијама највише верника има хришћанство 63%, потом следе традиционална афричка веровања 21% и ислам 16%^[11].

Најпознатији Ганац данашњице је Кофи Анан, генерални секретар Уједињених нација од 1997.

ПРИВРЕДА

Привреда Гане темељи се на пољопривреди и рударству. Главни извозни производи су злато, какао и дрво. Извози се и електрична енергија произведена у хидроелектрани Акосомбо на реци Волти. БДП је у 2004. био око 2.300 долара по становнику, мерено по ППП-у.